DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/2177 A COMISIEI

din 20 noiembrie 2015

de acordare a unei derogări de la aplicarea Directivei 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale pentru activitățile de explorare a petrolului și a gazelor din Portugalia

[notificată cu numărul C(2015) 8043]

(Numai textul în limba portugheză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale ([1]), în special articolul 30 alineatul (4),

având în vedere cererea depusă de ENI PORTUGAL B.V. prin e-mailul din 28 iulie 2015,

întrucât:

I. **FAPTELE**

(1) La 28 iulie 2015, ENI PORTUGAL B.V. (denumită în continuare „solicitantul") a depus o cerere oficială către Comisie în temeiul articolului 35 alineatul (1) din Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([2]), transmisă Comisiei prin e-mail. Cererea a fost însoțită de o poziție argumentată și motivată în 16 iulie 2015, adoptată de autoritatea portugheză de concurență. Ca urmare a cererii, Comisia a fost invitată să stabilească faptul că dispozițiile Directivei 2004/17/CE și procedurile de achiziții publice prevăzute de această directivă nu se aplică pentru activitățile de explorare a petrolului și a gazelor în Portugalia.

II. **CADRUL JURIDIC**

(2) Până când va fi abrogată, Directiva 2004/17/CE se aplică atribuirii de contracte pentru desfășurarea activității de explorare a petrolului și a gazelor, cu excepția cazului în care această activitate face obiectul unei derogări în temeiul articolului 30 din directiva respectivă. Cu toate acestea, din punct de vedere procedural, dispozițiile Directivei 2014/25/UE se aplică cererilor de acordare a unei derogări, întrucât condițiile materiale pentru acordarea unei derogări rămân nemodificate pe fond.

(3) Potrivit articolului 30 din Directiva 2004/17/CE, contractele destinate să permită desfășurarea uneia dintre activitățile vizate de articolele 3-7 din respectiva directivă nu fac obiectul respectivei directive dacă, în statul membru în care se desfășoară activitatea, ea este expusă direct concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat. Expunerea directă la concurență se evaluează pe baza unor criterii obiective, ținându-se seama de caracteristicile specifice ale sectorului în cauză. Accesul la o anumită piață se consideră nerestricționat în cazul în care statul membru a implementat și a aplicat legislația Uniunii referitoare la deschiderea pieței relevante, astfel cum este stabilită în anexa XI la Directiva 2004/17/CE. În conformitate cu punctul G din anexa XI, Directiva 94/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([3]) constituie legislația relevantă a Uniunii privind deschiderea pieței pentru explorarea și extracția petrolului sau gazelor.

([1]) JO L 134, 30.4.2004, p. 1.

([2]) Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 243).

([3]) Directiva 94/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind condițiile de acordare și folosire a autorizațiilor de prospectare, explorare și extracție a hidrocarburilor (JO L 164, 30.6.1994, p. 3).

(4) Portugalia a transpus ([4]) și a pus în aplicare Directiva 94/22/CE. Prin urmare, accesul la piață pentru explorarea și extracția de petrol sau de gaze este considerat nerestricționat în conformitate cu articolul 30 alineatul (3) primul paragraf din Directiva 2004/17/CE.

(5) Pentru a evalua măsura în care activitatea în cauză este supusă concurenței directe pe piețele care fac obiectul prezentei decizii, trebuie să se țină seama de cota de piață a principalilor operatori și de gradul de concentrare al pieței respective.

(6) Prezenta decizie nu aduce atingere aplicării normelor în materie de concurență.

III. **EVALUARE**

(7) Solicitantul este o entitate contractantă în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2004/17/CE. Solicitantul nu poate fi calificat drept autoritate contractantă sau întreprindere publică. Acesta desfășoară o activitate de explorare a petrolului și a gazelor prevăzută la articolul 7 din Directiva 2004/17/CE. În plus, funcționează pe baza drepturilor speciale dobândite la 18 decembrie 2014. Aceste drepturi speciale cuprind contractele de concesiune pentru blocurile „Santola", „Lavagante" și „Gamba" dobândite de solicitant. Contractele de concesiune inițiale au fost semnate la 1 februarie 2007 între statul portughez, pe de o parte, și Harman Resources Ltd. (80 %) Petróleos de Portugal – Petrogal, S.A. (Galp) (10 %) și Partex Oil and Gas (Holdings) Corporation (10 %), pe de altă parte. La 25 martie 2010, contractele de concesiune au fost atribuite societăților Petrobras International Baspetro B.V. (50 %) și Petróleos de Portugal – Petrogal S.A. (Galp) (50 %). În sfârșit, prin modificarea efectuată la 18 decembrie 2014, pozițiile contractuale menționate au fost atribuite societăților Eni Portugal B.V. (70 %) și Petróleos de Portugal – Petrogal, S.A. (Galp) (30 %).

(8) Cererea se limitează la explorarea petrolului și gazelor. Eni Portugal B.V. și Petróleos de Portugal – Petrogal, S.A. (Galp) formează împreună o întreprindere comună în cadrul căreia solicitantul este operatorul de proiect și răspunde de explorare, evaluare, dezvoltare, producție și de operațiunile de dezafectare. Solicitantul este responsabil de toate achizițiile necesare pentru dezvoltarea activităților de explorare și de producție.

(9) Conform practicii consacrate a Comisiei ([5]), explorarea petrolului și a gazelor naturale ar trebui să fie considerată a constitui o piață de produse relevante unică, deoarece nu este posibil să se determine de la început dacă în urma explorării vor fi descoperite zăcăminte de petrol sau de gaze naturale. În plus, conform acestei practici, acoperirea geografică a acestei piețe ar trebui să fie considerată mondială. Având în vedere că nu există nicio indicație conform căreia definiția acoperirii geografice a pieței ar fi diferită în acest caz, ea ar trebui păstrată ca atare în scopul prezentei decizii.

(10) Cotele de piață ale operatorilor care desfășoară activități de explorare pot fi măsurate cu ajutorul a trei variabile: cheltuielile de capital, rezervele demonstrate și producția estimată.

(11) Cu toate acestea, s-a considerat că nu este adecvată utilizarea cheltuielilor de capital pentru măsurarea cotelor de piață ale operatorilor de pe piața explorării, din cauza diferențelor mari dintre nivelurile de investiții care pot fi necesare în diferitele zone geografice. Ceilalți doi parametri, și anume rezervele demonstrate și producția estimată, au fost utilizați în mod obișnuit pentru evaluarea cotelor de piață ale operatorilor economici din acest sector ([6]).

([4]) Decretul-lege nr. 109/94 din 26 aprilie (*Decreto-Lei n.º 109/94 de 26 de Abril*); Ordinul ministerial nr. 790/94 din 5 septembrie (*Portaria n.º 790/94 de 5 de Septembro*).

([5]) A se vedea Decizia 2004/284/CE a Comisiei din 29 septembrie 1999 de declarare a unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună și cu Acordul SEE (cazul nr. IV/M/1383 – Exxon/Mobil) (JO L 103, 7.4.2004, p. 1); Decizia 2001/45/CE a Comisiei din 29 septembrie 1999 de declarare a unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună și cu Acordul SEE (cazul nr. IV/M.1532 – BP Amoco/Arco) (JO L 18, 19.1.2001, p. 1); Decizia Comisiei din 6 martie 2002 de declarare a unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună (cazul nr. COMP/M.2681 Conoco/Philips Petroleum) (JO C 79, 3.4.2002, p. 12); Decizia Comisiei din 20 noiembrie 2003 de declarare a unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună (cazul nr. COMP/M.3294 ExxonMobil/BEB) (JO C 8, 13.1.2004, p. 7); Decizia Comisiei din 3 mai 2007 de declarare a unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună (cazul nr. COMP/M.4545 Statoil/Hydro) (JO C 130, 12.6.2007, p. 8); Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2007 de declarare a unei concentrări ca fiind compatibilă cu piața comună (cazul nr. COMP/M/4934 – Kazmunaigaz/Rompetrol) (JO C 31, 5.2.2008, p. 2).

([6]) A se vedea, în special, punctele 25 și 27 din Decizia 2004/284/CE și deciziile ulterioare, printre care cazul nr. COMP/M.4545 – Statoil/Hydro.

(12) În 2014, la nivel mondial, rezervele demonstrate și probabile de petrol și de gaze s-au ridicat la 209 934 817 170 de echivalent metri cubi de petrol ([7]). În Portugalia, în 2014, numărul total de concesiuni de explorare s-a ridicat la 12 ([8]), iar numărul puțurilor de explorare forate în Portugalia a fost de 0. Nu există, în prezent, rezerve demonstrate de petrol și de gaze în Portugalia.

(13) Solicitantul nu a produs petrol sau gaze naturale în Portugalia sau în orice altă țară în ultimele trei exerciții financiare; cu toate acestea, estimarea este de așa natură, încât explorarea poate conduce la o eventuală descoperire de hidrocarburi de aproximativ [… metri cubi standard] în zonele de explorare din apele adânci din Portugalia pentru care au fost alocate autorizații ([9]). În 2014, societatea-mamă Eni S.p.A. deținea o cotă de 0,9 % pe piața mondială de rezerve demonstrate și probabile pentru explorarea petrolului și a gazelor ([10]).

(14) Piața explorării nu este foarte concentrată. În afară de întreprinderile de stat, piața este caracterizată de prezența operatorilor mari, cum ar fi ExxonMobil, Chevron, Shell, BP și Total. În 2014, la nivelul pieței mondiale a explorării zăcămintelor de petrol și gaze naturale, principalii operatori dețin cote de respectiv 2,8 % (ExxonMobil), 2,1 % (Chevron), 1,9 % (Shell), 1,4 % (BP) și 1,4 % (Total). În ceea ce privește întreprinderile de stat, cotele acestora pe piața globală a explorării zăcămintelor de petrol și gaze naturale sunt de 13,6 % (Saudi Aramco), 7,4 % (Gazprom), 4,8 % (Qatar Petroleum) și 4,7 % (Compania națională iraniană a petrolului – *National Iranian Oil Company*) ([11]). Eni S.p.A. deține o cotă de piață de 0,9 % din rezervele de petrol și de gaze naturale demonstrate și probabile la nivel mondial. În ceea ce privește teritoriul UE, Eni S.p.A. deține o cotă de piață de 4 % din rezervele de petrol și de gaze naturale demonstrate și probabile ([12]). Aceste elemente reprezintă indicatori ai expunerii directe la concurență.

IV. **CONCLUZIE**

(15) Având în vedere cele menționate la considerentele 1-14, condiția privind expunerea directă la concurență prevăzută la articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2004/17/CE ar trebui considerată îndeplinită în Portugalia.

(16) Condiția privind accesul nerestricționat pe piață fiind considerată îndeplinită, rezultă că Directiva 2004/17/CE nu ar trebui să se aplice nici când entitățile contractante atribuie contracte destinate să permită explorarea petrolului și a gazelor naturale în Portugalia, nici când se organizează concursuri de proiecte în vederea exercitării unei astfel de activități în zona geografică respectivă.

(17) Prezenta decizie se bazează pe situația de drept și de fapt din perioada 29 iulie 2015-11 septembrie 2015, așa cum reiese din informațiile transmise de solicitant. Prezenta decizie poate fi revizuită în cazul în care, în urma unor schimbări semnificative ale situației de drept sau de fapt, condițiile de aplicabilitate a articolului 30 alineatul (1) din Directiva 2004/17/CE nu mai sunt îndeplinite.

(18) Măsurile prevăzute de prezenta decizie sunt conforme cu avizul Comitetului consultativ pentru achiziții publice,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Directiva 2004/17/CE nu se aplică în cazul contractelor atribuite de entitățile contractante și destinate să permită explorarea petrolului și a gazelor naturale în Portugalia.

([7]) Potrivit Wood Mackenzie citat de solicitant.
([8]) Printre acestea se numără blocurile offshore adânci, concesiunea Barreiro și, în plus, blocurile „Caranguejo” și „Sapateira” din bazinul Algarve, care au fost deja acordate, însă contractele de concesiune nu au fost încă semnate.
([9]) […informații confidențiale].
([10]) A se vedea nota de subsol 7.
([11]) A se vedea nota de subsol 7.
([12]) A se vedea nota de subsol 7.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Republicii Portugheze.

Adoptată la Bruxelles, 20 noiembrie 2015.

Pentru Comisie
Elżbieta BIEŃKOWSKA
Membru al Comisiei